

Тагільцева Я. М.,

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

СЕМАНТИКА КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

У статті досліджуються семантичні особливості назв кольорів в англійській мові ділового спілкування. Виділяється основна та периферійна групи кольоропозначень. Просліджується динаміка їх функціонування.

Ключові слова: ділове спілкування, кольоропозначення, семантика.

В статье проводится исследование семантических особенностей названий цветов в английском языке делового общения. Выделяется основная и периферийная группы колоронимов. Прослеживается динамика их функционирования.

Ключевые слова: деловое общение, колороним, семантика.

The article deals with meaning peculiarities of colour terms in Business English. Main and peripheral colour groups are determined. Dynamic of their functioning is considered.

Key words: business communication, colour term, meaning.

У наш час, коли в світі відбувається стрімкий економічний розвиток і міжнародні відносини посідають чільне місце у сфері міжкультурної комунікації, ділове спілкування набуває надзвичайної актуальності та привертає увагу сучасних дослідників. Так, М.А. Шанаєва [1] глибоко вивчала онтологію загальноживаної термінології у лексиці ділового спілкування. Л.О. Юршева [2] детально розглядала динаміку відтворення мовлення в різних регістрах англійської мови ділового спілкування. У даному напрямку лінгвістики також активно працюють М. Дакворт, Б. Маскул, Т. Трапп та ін.

Предметом нашої наукової розвідки виступають кольоропозначення в англійській мові ділового спілкування. Назви кольорів складають вагомий частину лексичного словника англійської мови і активно використовуються в її різних тематичних шарах (повсякденного спілкування, аграрного напрямку, медичного, юридичного, ділового та ін.) Нашою метою є дослідити особливості семантики кольоропозначень у діловій терміносистемі сучасної англійської мови.

Спектр нашого наукового аналізу фокусується на 272 термінах англійської мови ділового спілкування. Групу основних колоронімів даного фахового спрямування становлять прикметники red (65), blue (38), white (38), green (33), silver (26), black (22), інші позначення кольорів (golden, pink, grey, yellow) посідають периферійне місце.

Досліджувана нами категорія слів відіграє неабияку роль у створенні мовної картини світу, адже саме зорова інформація, на якій засноване вживання того чи іншого кольору, переважає у сприйнятті дійсності.

Відомо, що чорний колір сприймається на позначення чогось поганого, згубного, негативного, того, що несе руйнування, занепад або смерть. Проте існує і зовсім протилежне сприйняття даного кольору. Так, на Сході цей колір вважається символом добра, чистоти і досконалості. Що стосується вживання чорного кольору у термінах англійської мови ділового спілкування, то тут слід відзначити його традиційне трактування. Тож, лексема «black» вживається на позначення негативних явищ у метафоричному втіленні, як-то: black economy (тіньова економіка), black-ink operation (брудна оборудка), black market (чорна біржа), black trading (нелегальна торгівля). У даній тематичній групі слів колоронім black набуває позитивного значення – прибутковості: black ink (дохід), in the black (з позитивним сальдо, з прибутком).

Загальноприйнятою є думка про те, що синій (або блакитний) колір є символом неба, тяжінням до чогось високого і духовного, атрибутом глибини і внутрішньої сили, уособленням свободи і приналежності до великого цілого. На нашу думку, з цим трактуванням пов'язані і такі терміни англійської мови ділового спілкування, як: blue-chip client (VIP-клієнт), blue chip (першокласна промислова акція). Колоронім blue виступає не лише з переносним значенням в даній лексичній категорії, а й функціонує із своїм прямим значенням, характеризуючи зовнішню ознаку предмету (колір): blue chips – блакитні фішки. Лексема «blue» властива й англійському сленгу, надаючи експресивно-емоційного забарвлення мові ділового спілкування: blue book (список), blue hair (вищий чинов), blue-sky bargaining (торг із запитом).

Відомо, що зелений колір – колір життя, молодості, відродження. Він символізує процвітання і початок чогось нового. В англійській мові ділового спілкування кольороназва «green» виступає із метафоричним значенням «недосвідчений»: green man (недосвідчений працівник), green labour (робоча сила без підготовки), green audit – некваліфікована аудиторська перевірка, функціонує в термінах, семантика яких пов'язана з довколишнім середовищем (green economy – екологічне господарство, green policy – політика захисту довколишнього середовища), а також використовується у назвах грошових одиниць (green round – засіб розрахунку в Європейському економічному товаристві, green currency – зелена валюта). Зустрічаємо також кольоропозначення «green» і в мові сленгу. Так, green – це паперові грошові банкноти, «грини», гроші.

Білий колір часто використовується для підкреслення чистоти й природності оточуючого світу. Він характеризується досконалістю і завершеністю, демонструє абсолютне й остаточне рішення, повну свободу для можливостей й усунення перешкод. У термінах англійської мови ділового спілкування лексема «white» використовується як:

1) назва кольору (black-and-white advertisement – чорно-біла реклама);

2) назва посад службовців (white-collar workers – інженерно-технічні працівники, white-collar occupation – професія службовця);

3) позначення стану неготовності (in the white – не відділений, white a in the whipsawed – неготовий);

4) ідіоматичний вираз (white elephant – обладнання, при якій витрати перевищують потенційний прибуток, white knight – дружній потенційний покупець акціонерної компанії).

Червоний колір поєднує в собі дві протилежні сторони життя: з одного боку – це повнота життя, свобода та енергія, а з іншого – ворожнеча, страждання й агресивність. У терміносистемі сучасної ділової англійської мови колоронім «red» також вживається як з позитивним, так і негативним значенням: red-hot sector – сектор, що динамічно розвивається, get out of the red – позбутися боргів, pull out of the red – вийти із стану збитку; red figures – цифри збитків, red ink operation – збиткова операція, red interest – негативний відсоток, red balance – несприятливий баланс. Лексема «red» використовується у таких сленгових виразах, як: red apple (не член профспілки), red carpet (знак особливої поваги), red ink (борг), red-rogue (золота монета), red tape (бюрократія).

Англійській мові ділового спілкування властиве кольоропозначення «golden». Золотий колір асоціюється, в першу чергу, із золотом, багатством, прибутком, успіхом і грошима. Тож, в даній терміносистемі лексема «golden» вживається на позначення значних привілеїв, переваг і винагород (golden handshake – звільнення з великою компенсацією, golden parachute – контракт менеджерів з компанією про виплату великої винагороди у разі звільнення), важливих норм та правил (banking golden rule – золоте правило банківської справи, golden rule of accumulation – золоте правило накопичення). Сленгові вирази з колоронімом «golden» мають також позитивну семантику: golden balls – солідний клієнт, golden handcuffs – прибавка до платні, щоб працівник не звільнявся.

У термінах ділової англійської мови присутній також і срібний колір (silver), значення якого, переважно, пов'язане із дорогоцінним металом – сріблом: silver coin – срібна монета, silver money – срібні гроші, silver stock – срібний запас. Традиційне тлумачення срібного кольору виражається у прагненні до свободи і долання всляких перешкод. З подібною семантикою перегукується англійський сленг «silver hair» – старший за чином.

Рідше зустрічаємо у терміносистемі англійської мови ділового спілкування рожевий колір. Так, кольоропозначення «pink» використовується у наступних галузях ділового спілкування:

1) у банківській справі (pink form – преференційна форма заявки на акції, що випускається публічно, pink sheet – список акцій та їх цін на позабіржовому ринку);

2) у сфері працевлаштування (pink-collar jobs – робочі місця у сфері обслуговування, pink-collar worker – працівниця канцелярії (торгівлі), pink slip – повідомлення про звільнення).

У сленгу ділової мови колоронім «pink» представлений у таких виразах, як: a pink tea – урочистий прийом, be «pink carded» – бути затвердженим, схваленим.

Сірий колір характеризує відносну легальність і правомірність певних дій. Так, в українській мові існують терміни, як-то: сіра бухгалтерія, сіра зарплата, сіра схема уникнення податків тощо. З цієї точки зору даний колір набуває відтінку нестабільності, невпевненості й нечіткості. Подібне спостерігаємо в англійській мові ділового спілкування: grey market – позабіржовий ринок цінних паперів, нерегульований грошовий ринок; grey zone – район часткового безробіття; grey economy – тіньова економіка; grey import – напівлегальний імпорт і т.ін.

Предметом нашого дослідження став також жовтий колір, який традиційно уособлює кмітливість, розум, справедливість, свободу тощо. В англійській мові ділового спілкування колоронім yellow виконує «сигнальну» функцію, сприяючи концентрації уваги на важливості того чи іншого предмета або явища: Yellow Book – Допуск до біржових операцій, yellow sheets – торгово-промисловий розділ телефонного довідника, yellow-dog fund – сума хабарів, yellow dog contract – трудовий договір, згідно якого працівникам забороняється вступати у профспілку, yellow-back – банкнота (золотий сертифікат).

Розглянемо структуру терміну англійської мови ділового спілкування, одним з компонентів якого виступає колоронім. Слід зауважити, що найчастіше кольоропозначення функціонує в якості першої частини складного слова у таких моделях, як прикметник+іменник (blue-sky, black-ink operation, pink-collar jobs), рідше як прикметник+прикметник (red-hot sector), прикметник+діеприкметник (green-labelled product), прикметник+герундій (white-washing). Зустрічаємо також чотирикомпонентний термін з двома кольоропозначеннями (black-and-white-advertisement). Тож, назви кольорів беруть активну участь в створенні складних термінів ділової англійської мови. Дані лексеми наповнюють термін значеннєвими відтінками та допомагають чіткіше передати його змістове навантаження.

Таким чином, колороніми є повноправними складовими терміносистеми англійської мови ділового спілкування. Семантика кольоропозначень в даній лексичній групі ґрунтується на їх метафоричному використанні, що призводить до формування мови сленгу в розрізі сфери ділової комунікації, рідше вони використовуються у прямому значенні.

Література:

1. Шанаева М. А. Словарный состав английского языка делового общения: Онтология и эвристика: диссертация... кандидата филологических наук: 10.02.04. / М. А. Шанаева. – Москва, 2000. – 185 с.

2. Юршева Л. А. Воспроизведение и речетворчество в английском языке делового общения: диссертация... кандидата филологических наук: 10.02.04. / Л. А. Юршева. – Москва, 2001. – 186 с.